

מְרוּחֵי תַפְנוּן, וְלֹא נַעֲשׂוּ בְּגוֹפֵינּוּ. אֲבָל אֱלֹהִים, אֵינּוֹן
עֹשׂוֹקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

אֵת אַחֲרָנִין, אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְאַטְרָחוּ בְּנֵי נֶשָׂא
לְמֵאֲרִיחוֹן. וּמֵאֵן אִיהוּ. מָאֵן דְּעָשִׂיק אֶתְתָּא
דְּחִבְרִיה בְּטַמִּירוֹ, אִו בְּאַתְנַגְלִיָּא. וְהֵהוּא וְלָדָא
דְּאַתְיָלִיד מְנִיחֵהוּ, עֹשׂוֹק אִיהוּ, בְּלֹא רַעוּתָא
דְּמֵאֲרִיחוֹן, וְלֹא יָדַע בְּעֵלְהָ דְּאַתְתָּא, אֵינּוֹן עוֹבְדִין
עֹשׂוֹקִין אֵינּוֹן, וְאַטְרָחוּ לְקוֹדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְמַעַבְד
לוֹן גּוֹפָא, וְלְצִיּוּרָא לוֹן צוּרָה, אֱלֹהִים עֹשׂוֹקִים אֲשֶׁר
נַעֲשׂוּ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וְדָאִי גּוֹפֵין דִּילְהוֹן, עַל פְּרָחָא.
בְּגִין כְּדָה, שְׁלֵמָה מְלַכָּא אָמַר, ^(קהלת ד) וְאַרְאֶה אֶת כָּל
הָעֹשׂוֹקִים, בְּכָל זֵינֵי עֹשׂוֹקִים קְאִימְנָא, אֵינּוֹן אֲשֶׁר
נַעֲשׂוּ וְאַתְעֵבִידוּ בְּעֵשִׂיָּה.

לשון הקודש

הַמַּעֲשִׂים הֵם עֹשׂוֹקִים, וְהַטְרִיחוּ אֶת
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לָהֶם גּוֹף
וְלְצִיּוּר לָהֶם צוּרָה. אֱלֹהִים עֹשׂוֹקִים אֲשֶׁר
נַעֲשׂוּ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וְדָאִי הַגּוֹפִים שְׁלָהֶם
עַל פְּרָחָה. מִשׁוּם כְּדָה שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ אֹמַר,
^(קהלת ד) וְאַרְאֶה אֶת כָּל הָעֹשׂוֹקִים, בְּכָל
מֵינֵי עֹשׂוֹקִים עֲמֵדְתִּי, אוֹתָם אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ
וְנַעֲשׂוּ בְּעֵשִׂיָּה.

יֹתֵר מֵהַכֹּל. וַיֵּשׁ עֹשׂוֹקִים אַחֲרַיִם בְּכַמְּה
מֵינִים מְרוּחֹת שָׁם, וְלֹא נַעֲשׂוּ בְּגוֹפִים.
אֲבָל אֱלֹהִים הֵם עֹשׂוֹקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.
יֵשׁ אַחֲרַיִם אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְהַטְרִיחוּ בְּנֵי
אָדָם אֶת רְבוּנָם. וּמִי הֵם? מִי שֶׁעָשַׂק
אִשְׁתְּ חִבְרוֹ בַּסֵּתֵר אוֹ בְּגִלּוֹי, וְאוֹתוֹ וְלָד
שֶׁנּוֹלָד מֵהֶם הוּא עֹשׂוֹק, בְּלֵי רְצוֹן
רְבוּנָם, וְלֹא יוֹדַע בַּעַל הָאִשָּׁה שְׂאוֹתָם

כָּמָה דִּהְיִי (ד"א איהו בערלה, אינו רבי ועבד ולבתר עשקין ליה מניה
 חכ"י) **אינון עשוקין, דכבר נעשו בערלה רבי**
ונטיל ונדיל גופא, ועבד ליה, ולבתר עשקין לון
מניה, ונטלין לון, הרי עשוקים אשר נעשו, ועל
כלא קאים שלמה מלפא ואמר, קאימנא על כל
העשוקים אשר נעשו.

והנה דמעת העשקים, כלא אושדין דמעין, עם
טענה קמי קדשא בריך הוא. הני אושדין
דמעין, דהא ערלה רבי לון, ונדיל לון, עד תלת
עשר שנין, ולבתר עשקין לון מערלה, ונטיל לון
קדשא בריך הוא, הא לך עשוקין אשר נעשו כבר.
עבר עבירה קטלין ליה. לון אית טענה, וזמינין
לומר, מארי דעלמא, תינוק בר יומיה דחב,
דיינין ליה דינא. אנא בר יומיה הוינא, דהא

לשון הקודש

דמעות עם טענה לפני הקדוש ברוך
 הוא. אלו שופכים דמעות, שהרי
 הערלה מרבה ומגדלת אותם עד שלש
 עשרה שנים, ואחר כך עשוקים אותם
 מהערלה והקדוש ברוך הוא לוקח
 אותם. הרי לך עשוקים אשר נעשו כבר.
עבר עברה – הורגים אותו. להם יש
 טענה, ועתידים לומר: רבון העולם,
 תינוק בן יומו שחטא, דנים אותו דין?

כמו שאלה (הוא בערלה, אינו גדל ועושה, ואחר כך
 עשוקים אותו ממנו, כף) **אותם עשוקים, שכבר**
נעשו בערלה, והתרבה ונטל ונדל הגוף,
ועשה אותו, ואחר כך עשוקים אותם
ממנו ולוקחים אותם, הרי עשוקים אשר
נעשו, ועל הכל עמד המלך שלמה
ואמר, עמדתי על כל העשוקים אשר
נעשו.

והנה דמעת העשוקים, כלם שופכים

מֵהָהוּא יוֹמָא קָרִי לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּן,
 דְּבִתִּיב (תהלים ב) יי' אָמַר אֵלֵי בְנֵי אֶתְהָ אֲנִי (דף קי"ג ע"ב)
 הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ, מְאָרִיָּה דְּעֵלְמָא, יְלִיד בֶּן יוֹמָא,
 דִּינָא עֲבָדִין לִיָּה, חֲרֵי דְמַעַת אֵינּוֹן הָעֲשׂוּקִים וְאִין
 לָהֶם מְנַחֵם.

וְאִית עָשׂוּק אַחַר, הֵהוּא עָשׂוּק דְאַקְרִי מִמְזֹר, פִּד
 נִפְק מִעֵלְמָא, מִיַּד מִפְּרִישִׁין לִיָּה מְקַהֲלָתָא
 דְּעַמָּא קְדִישָׁא. הֵהוּא מִמְזֹר, עֲנִיא מִסְכְּנָא, אוֹשִׁיד
 דְּמַעִין קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַטְעִין קָמִיָּה,
 מְאָרִיָּה דְּעֵלְמָא, אִי אֲבַחְתִּי חָאבוּ, אֲנָא מַה חוֹבָא
 עֲבִידְנָא, הָא עוֹבְדָאִי, מִתְּתַקְנֵן לְקַמְדֵּי הוּוּ, וְהִנֵּה
 דְּמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם. וְכֵן לְכָל אֵינּוֹן
 עֲשׂוּקִים, אִית לֹון טַעְנָה קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וּמַהֲהִיא טַעְנָה לִית לֹון מְנַחֵם, וְלִית דִּיתִיב מְלָה
 עַל לְבָהוֹן.

לשון הקודש

אותו מקהלת העם הקדוש. אותו ממזר,
 עני מסכן, שופך דמעות לפי הקדוש
 ברוך הוא וטוען לפניו: רבון העולם, אם
 אבותי חטאו, איזה חטא אני עשיתי?
 חרי מעשי תקינים היו לפניך, והנה
 דמעת העשוקים ואין להם מנחם. וכן
 לכל אותם עשוקים יש להם טענה לפני
 הקדוש ברוך הוא, ומאותה טענה אין

אני בן יומי היתני, שהרי מאותו יום
 קורא לו הקדוש ברוך הוא בן, שכתוב
 (תהלים ב) ה' אמר אלי בני אתה אני היום
 ילדתיך. רבון העולם, יליד בן יום, דין
 עושים לו? חרי דמעת אותם העשוקים
 ואין להם מנחם.

ויש עשוק אחר, אותו עשוק שנקרא
 ממזר, בשיוצא מן העולם, מידי מפרידים

וַיֹּמַר דְּאָמַר (אֵת כָּל הָעֲשׂוּקִים) וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים,
 אֵלֶיךָ אֵינֹן דְּמַתִּין בְּתוֹקָפָא דְאַמְחוּן, אֵלֶיךָ
 עֲבָדִין לְאוֹשְׁדָא דְמַעִין, לְכָל בְּנֵי עֲלָמָא, בְּגִין דְּלִית
 דְּמַעִין דְּנַפְקֵי מִלְבָּא, כְּהֵנִי דְמַעִין, דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא
 תְּוֹהִין וְאַמְרִין, דִּינִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא קְשׁוּט
 אֵינֹן, וְעַל אַרְחָא קְשׁוּט אֲזִילִי. הֵנִי מִסְכְּנֵי יְנוּקֵי דְלֹא
 הָאֲבוּ, אֲמַאי מִיתוּ. אֲנִי דִינָא דְקְשׁוּט, דְּעֵבִיד מְאִרֵי
 עֲלָמָא. אִי בְּחוּבֵי אֲבַהֲתָהוֹן אֲסַתְלָקִי מֵעֲלָמָא,
 אֲמַאי. וְדַאי אֵין לָהֶם מְנַחֵם.

תו, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, הֵהוּא דְמַעָּה דְלָהוֹן
 בְּהֵהוּא עֲלָמָא, דְקָא מְגִינִין עַל חַיָּיא. דְתַנָּן
 אַתְרָא אִית מְתַתְקֵנָא לֹון בְּהֵהוּא עֲלָמָא, דְאַפִּילוּ
 צְדִיקִים גְּמוּרִים לָא יִכְלִין לְקַיְימָא תַמָּן, וְקוּדְשָׁא
 בְּרִידָא הוּא רַחִים לֹון, וְאַתְדַּבֵּק בְּהוּ, וְאַתְקִין בְּהוּ.

לשון הקודש

לְמָה מִתּוֹ? אֵיפֹה דִין הָאֲמַת שְׁעוֹשָׂה
 רַבּוֹן הָעוֹלָם? אִם בְּחַטָּאֵי אֲבוֹתָם
 מִסְתַּלְקִים מִן הָעוֹלָם – לְמָה? וְדַאי אֵין
 לָהֶם מְנַחֵם.

עוֹד, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים – אוֹתָהּ
 דְמַעָּה שְׁלָהֶם בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, שְׁמַנְגִים עַל
 הַחַיִּים. שְׁשִׁנְגוּ, יֵשׁ מְקוֹם מְתַקֵּן לָהֶם
 בְּאוֹתוֹ עוֹלָם שְׁאֵפְלוּ צְדִיקִים גְּמוּרִים לָא
 יִכְוִלִים לְעַמֵּד שָׁם. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

לָהֶם מְנַחֵם, וְאֵין שְׁיִשִּׁיב דְבַר עַל לִבָּם.
 וַיֹּמַר שְׁאָמַר וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים –
 אֵלוֹ אוֹתָם שְׁמַתִּים בְּחִיק אֲמוּתֵיהֶם,
 אֱלֹהֵי עוֹשִׂים לְשַׁפְּךָ דְמַעוֹת לְכָל בְּנֵי
 הָעוֹלָם, מִשׁוּם שְׁאֵין דְמַעוֹת שְׁיִוְצָאוֹת מִן
 הַלֵּב בְּדְמַעוֹת הַלְלוּ, שְׁכָל בְּנֵי הָעוֹלָם
 תוֹהִים וְאוֹמְרִים: דִּינֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הֵם אֲמַת, וְהוֹלְכִים עַל דְרָךְ אֲמַת.
 הַתִּינּוּקוֹת הַמְסַבְּנִים הַלְלוּ שְׁלֹא חַטָּא,

מְתִיבְתָּא עֲלָא דִּילֵיהּ. וְעַלֵּיהּוּ כְּתִיב, (תהלים ח) מִפִּי
 עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים יִסְדֶּתָּ עִז. וּמֵאֵי תוֹעֲלֹתָא עֲבָדִין
 תַּמּוֹן, וְאַמֵּי סִלְקִין תַּמּוֹן. דְּכְתִיב, (תהלים ח) לְמַעַן
 צוֹרְרִיד לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַבֵּם. וְכֵן אֵית אֶתְר
 אַחֲרָא לְבַעְלֵי תִיּוֹבְתָא.

תַּנִּינָן, עֲשָׂרָה דְּבָרִים אֶתְבְּרִיאן בְּעֶרְב שַׁבַּת כּו'.
 הַפְּתָב וְהַמְּכָתָב וְהַלּוּחֹת. דְּכְתִיב (שמות לב)
 וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הִמָּה וְהַמְּכָתָב מִכְּתַב אֱלֹהִים
 הוּא. מָאֵי אִירִיא מִדְּהָכִי דְּעֶרְב שַׁבַּת הָזֶה, וְדִילְמָא
 אֶלְפ שְׁנִין לְבַתָּר, אוּ בְּשַׁעְתָּא דְּקִיּוּמוּ יִשְׂרָאֵל עַל
 טוֹרָא דְּסִינֵי. אֶלָּא, וְדֵאֵי הָכִי הוּא דְּבַעְרָב שַׁבַּת
 הָזֶה. תָּא חֲזִי, בְּכָל עוֹבְדָא דְּבִרְאשִׁית, לָא אֶתְמַר
 שֵׁם מְלֵא, אֶלָּא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים, בְּכָל מָה דְּאֶתְבְּרִי.
 וְכִלְהוּ שֵׁם אֱלֹהִים, עַד דְּכָל עוֹבְדָא אֶשְׁתְּכַלֵּל

לשון הקודש

שַׁבְּתוּב (שמות לב) וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
 הִמָּה וְהַמְּכָתָב מִכְּתַב אֱלֹהִים הוּא. מָה
 הַמְּדַבֵּר מִכָּף שְׁהִיָּה עֶרְב שַׁבַּת, וְאוּלַי זֶה
 הִיָּה אֶלְפ שְׁנָה אַחַר כֵּן, אוּ בְּשַׁעְתָּא
 שְׁעֻמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינֵי? אֶלָּא וְדֵאֵי
 שְׁנָה הִיָּה בְּעֶרְב שַׁבַּת. בֵּא וְרָאָה, בְּכָל
 מַעֲשֵׂה בִרְאשִׁית לָא נֶאֱמַר שֵׁם מְלֵא,
 אֶלָּא אֱלֹהִים אֱלֹהִים בְּכָל מָה שְׁנַבְרָא,
 וְכֵלָם שֵׁם אֱלֹהִים, עַד שְׁכַל הַמַּעֲשֵׂה

אוֹהֵב אוֹתָם וְנִדְבֵק בָּהֶם, וּמִתְקַן בָּהֶם
 אֶת הַיְשִׁיבָה הָעֲלוּיָנָה שְׁלוֹ, וְעַלֵּיהֶם
 פְּתוּב (תהלים ח) מִפִּי עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים יִסְדֶּתָּ
 עִז. וּמָה הַתּוֹעֲלֹת שְׁעוֹשִׂים שָׁם, וְלָמָּה
 עוֹלִים לְשָׁם? שַׁבְּתוּב לְמַעַן צוֹרְרִיד
 לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַבֵּם. וְכֵן יֵשׁ מְקוּם
 אַחַר לְבַעְלֵי תְּשׁוּבָה.

שְׁנִינָן, עֲשָׂרָה דְּבָרִים נִבְרָאוּ בְּעֶרְב
 שַׁבַּת וְכו'. הַפְּתָב וְהַמְּכָתָב וְהַלּוּחֹת,

בְּעֶרְבַּ שַׁבָּת. מִדְּאֲשַׁתְּכִלְלוּ כָּל עֹבְדָא, אֶקְרִי יי' אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא.

וְאִף עַל גַּב דְּבָשִׁם אֱלֹהִים אֶתְפְּרִי כְּלָא, לָא אֲשַׁתְּכִלְל בְּעֵשְׂיָה, כָּל מַה דְּאֶתְפְּרִי, עַד עֶרְבַּ שַׁבָּת. בְּהֵיִא שַׁעְתָּא אֲשַׁתְּכִלְל כְּלָא בְּעֵשְׂיָה, דְּכֵתִיב, (בראשית ב) מְלֵאכְתוּ אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכָּל מְלֵאכְתוּ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְקִיּוּמָא בְּמַעֲשָׂה. וְעַל דָּא כְּתִיב, וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, כִּד אֲשַׁתְּכִלְל עָלְמָא, בְּשֵׁם אֱלֹהִים בְּמַעֲשָׂה, וְלָא לְבָתֵּר, דְּכֵתִיב יי' אֱלֹהִים וּבְדָא אֲשַׁתְּכִלְל עָלְמָא, וְקִיּוּמָא עַל קִיּוּמֵיהָ.

תָּא חַזִּי, בְּהֵיִא שַׁעְתָּא דְּתַבַּר מֹשֶׁה הַלּוּחֹת, דְּכֵתִיב, (שמות לב) וַיִּשְׁבֵּר אוֹתָם תַּחַת הָהָר. צָף אוֹקִינּוּם מֵאֶתְרֵיהּ, וְסָלִיק לְשַׁטְפָּא עָלְמָא. חָמָא מֹשֶׁה דְּאוֹקִינּוּם סָלִיק לְגַבְיֵיהּ, וְהוּזָה בְּעֵי לְשַׁטְפָּא

לשון הקודש

בְּמַעֲשָׂה, וְלָא אַחַר כֵּן, שְׁכִתּוּב ה' אֱלֹהִים. וּבְזוּה נִתְקַן הָעוֹלָם וְעָמַד עַל קִיּוּמוֹ.

בַּא וְרָאָה, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה שִׁשְׁבַר מֹשֶׁה אֶת הַלּוּחֹת, שְׁכִתּוּב (שמות לב) וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר, צָף הָאוֹקִינּוּם מִמְּקוֹמוֹ וְעָלָה לְשַׁטְפָּא אֶת הָעוֹלָם. רָאָה מֹשֶׁה שְׁאוֹקִינּוּם עוֹלָה אֲלֵיהֶם וְהִזָּה רוּצָה לְשַׁטְפָּא אֶת הָעוֹלָם, מִיַּד – וַיִּקַּח אֶת

נִתְקַן בְּעֶרְבַּ שַׁבָּת. מִשְׁנַתְקִינוּ כָּל הַמַּעֲשִׂים, נִקְרָא ה' אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא.

וְאִף עַל גַּב שְׁהַכֵּל נִבְרָא בְּשֵׁם אֱלֹהִים, לָא נִתְקַן בְּעֵשְׂיָה כָּל מַה שִׁנְבְּרָא עַד עֶרְבַּ שַׁבָּת. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הַכֵּל נִתְקַן בְּעֵשְׂיָה, שְׁכִתּוּב (בראשית ב) מְלֵאכְתוּ אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכָּל מְלֵאכְתוּ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְעָמַד בְּמַעֲשָׂה. וְלָכֵן כְּתוּב וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, בְּשִׁנְתְּקִן הָעוֹלָם בְּשֵׁם אֱלֹהִים

עֲלֵמָא, מִיָּד וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרוּף
 אוֹתוֹ בְּאֵשׁ וָגוֹ', וַיִּזַּר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. קָם מֹשֶׁה עַל
 מִי אוֹקֵינִים וְאָמַר, מִיָּא מִיָּא מָה אֶתוֹן בְּעָאן.
 אָמְרוּ וְכִי אֶתְקִיִּים עֲלֵמָא אֵלָא בְּאוֹרֵייתָא דְלוֹחֹת,
 וְעַל אוֹרֵייתָא דְשָׁקְרוּ בְּהַ יִּשְׂרָאֵל (ד"א וְעִבְדוּ עֵגֶלָא דְדַבְּבָא,
 אֵינִן בְּעָאן לְשִׁטְפָא עֲלֵמָא).

מִיָּד אָמַר לוֹן, הָא כָּל מַה דְּעִבְדוּ בְּחוּבָא דְעֵגֶלָא,
 הָא מָסִיר לְכוּן, וְלֹא דִי כָּל אֵינִוֹן אֲלִפִּין
 דְנִפְלוּ מִנֵּיהוּ, מִיָּד וַיִּזַּר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. לָא הוּוּ
 מִשְׁתַּכְּבִי מִיָּא, עַד דְנָטִיל מִיָּא מִנֵּיהוּ וְאֲשָׁקִי לוֹן,
 מִיָּד אֲשִׁתְּקַע אוֹקֵינִים בְּאַתְרֵיהּ.

דִּהָא בְּהָהוּא מִדְּבַר לָא הוּוּ מִיָּא, דְכִתִּיב, (במדבר כ)
 לֹא מְקוֹם זֶרַע וָגוֹ'. וּמַיִם אֵין לְשִׁתוֹת. וְאִי
 תִּימָא, לְבִירָא דְמַרְיָם אֲרַמִּי לִיהּ. תַּם וְשָׁלוֹם, דְתַמָּן
 שִׂדֵי מֹשֶׁה דְכִרְנָא בִישָׂא דָא לְמִשְׁתֵּי לְבַתָּר. וְתוּ,

לשון הקודש

בְּחֵטָא הָעֵגֶל, הָרִי מְסוּר לְכֶם, וְלֹא דִי
 כָּל אוֹתֶם הָאֲלִפִּים שֶׁנִּפְלוּ מֵהֶם?! מִיָּד –
 וַיִּזַּר עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְלֹא הָיוּ הַמַּיִם
 שׁוֹכְכִים עַד שֶׁנִּטַּל מֵהֶם וְהִשְׁקָה אוֹתָם.
 מִיָּד נִשְׁקַע הָאוֹקֵינִים בְּמְקוֹמוֹ.

שְׁתֵּרֵי בְּאוֹתוֹ הַמְּדַבֵּר לֹא הָיוּ מַיִם,
 שְׁכַתוּב (במדבר כ) לֹא מְקוֹם זֶרַע וָגוֹ'. וּמַיִם
 אֵין לְשִׁתוֹת. וְאִם תֹּאמַר, לְבִיאַר מַרְיָם

הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרוּף בְּאֵשׁ וָגוֹ', וַיִּזַּר
 עַל פְּנֵי הַמַּיִם. עָמַד מֹשֶׁה עַל מִי
 הָאוֹקֵינִים וְאָמַר: מַיִם מַיִם, מָה אַתֶּם
 רוֹצִים? אָמְרוּ: וְכִי מִתְקִיִּים הָעוֹלָם אֵלָא
 בְּתוֹרַת הַלוֹחֹת?! וְעַל הַתּוֹרָה שֶׁשָּׁקְרוּ
 בְּהַ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (וְעִשׂוּ אֶת עֵגֶל הַזֶּהב אֲנִי רוֹצִים לְשִׁטֵּף
 אֶת הָעוֹלָם).

מִיָּד אָמַר לָהֶם: הָרִי כָּל מַה שֶׁעָשׂוּ

דְּעַד כָּאֵן לָא הָוָה לְהוּ בִּירָא, עַד דְּאָתוּ לְמַדְבַּר
מִתְנָה, וְכִתִּיב, (במדבר כא) בְּאֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים וְגו'.
וּמַמְדַּבֵּר מִתְנָה. מִתְמָן יִרְתוּ בִּירָא. פְּתִיב הָכָא עַל
פְּנֵי הַמַּיִם, וְכִתִּיב הָתָם (בראשית א) עַל פְּנֵי תְּהוֹם.

חֲרוֹת עַל הַלְּחָת, מְאֵי חֲרוֹת עַל הַלְּחָת. הָכֵי
אוּקְמוּהָ, חֲרוֹת מִמְּלֵאךְ הַמְּנוֹת, חֲרוֹת
מִשְׁעֶבֶד מַלְכֵיּוֹת, (דף קי"ד ע"א) חֲרוֹת מִכְּלָא, הָכֵי הוּא.
וּמְאֵי חֲרוֹת. גּוּשְׁפִּינְקָא דְּעֵלְמָא דְּאָתֵי, דְּכִיָּה הָוָה
חֲרוֹת, בְּכָל מִינֵי חֲרוֹת. וְאֵלְמֵלָא לָא אֲתַבְּרוּ, כָּל
מַה דְּאָתָא לְעֵלְמָא לְבַתָּר, לָא אָתָא, וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל
דְּיוֹקְנָא דְּמִלְאכִין עֲלָאִין דְּלְעִילָא. וְעַל דָּא אֲכַרְיִז
קָרָא וְאָמַר, וְהַלְּוֹחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְגו', לָא תִּימָא
דְּלְבַתָּר דְּעֵלְמָא אֲשַׁתְּכַלֵּל, וְאֲדַכֵּר שֵׁם מְלֵא הָוּוּ,
אֵלָא בְּשַׁעֲתָא דְּאֲשַׁתְּכַלֵּל בְּשֵׁם אֱלֹהִים, עַד לָא
יִיעוֹל שַׁבַּת.

לשון הקודש

הַלְּחָת? כִּךְ פְּרֻשׁוּהָ, חֲרוֹת מִמְּלֵאךְ
הַמְּנוֹת, חֲרוֹת מִשְׁעֶבֶד מַלְכֵיּוֹת, חֲרוֹת
מִהַכָּל. כִּךְ הוּא. וּמַה זֶה חֲרוֹת? חוֹתָם
שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא, שְׂבוּ יֵשׁ חֲרוֹת בְּכָל
מִינֵי חֲרוֹת. וְאֵלְמֵלָא לָא נִשְׁבְּרוּ, כָּל מַה
שְׂבָא לְעוֹלָם אַחַר כִּךְ – לָא בָא, וְהָיוּ
יִשְׂרָאֵל בְּדִיוֹקְנָאוֹת שֶׁל מְלָאכִים
עֲלִיוֹנִים שְׁלֻמְעֵלָה. וְעַל כִּךְ מְכַרְיִז

זֶרֶק – חַס וְשְׁלוֹם שְׂשֵׁם יוֹרֵק מִשָּׂה אֵת
הַזְּכָרוֹן הָרַע הַזֶּה לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ אַחַר כִּךְ.
וְעוֹד, שְׁעַד עֲכָשׂוּ לָא הִיָּתָה לְהֵם בְּאֵר,
עַד שְׂבָאוּ לְמַדְבַּר מִתְנָה, שְׂכַתוֹב בְּאֵר
חֲפְרוּהָ שָׂרִים וְגו'. וּמַמְדַּבֵּר מִתְנָה. מִשְׁם
יִרְשׁוּ בְּאֵר. כְּתוֹב עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְכִתוֹב
שֵׁם עַל פְּנֵי תְּהוֹם.

חֲרוֹת עַל הַלְּחָת. מַה זֶה חֲרוֹת עַל

הַמָּה, מֵאֵי הַמָּה. הַפּוֹד מִה"ה הוּוּ. מִתְרִין סְטֵרִין
 הוּוּ. תָּרָא בְּעוֹבְדָא, וַחֲדָא דְחִירוֹת לְעִילָא,
 רְשִׁים לְעִילָא לְנִטְרָא לְכֻלָּא. וְעַל דָּא הַמ"ה.
 וְהַמְכָּתֵב מִכְּתָב אֱלֹהִים הוּא, אִישָׁא אוֹכְמָא עַל גְּבִי
 אִישָׁא הוֹרָא. מִכְּתָב אֱלֹהִים הוּא, הִינְנו דְכָתוּב,
 (במדבר יח) וְעַבְד הַלְלוּ הוּא. חָרוֹת כְּמָה דְאִתְמַר, דְּהָא
 יוֹבֵל קָרִי חִירוֹת, וְעַבְד חִירוֹת לְכָל עַלְמִין.

עַד כָּאן חֲבֵרִיָּא. מִכָּאן וְהַלָּא תִנְדְּעוּן, דְּהָא
 סְטֵרָא בִישָׁא, לָא שְׁלֵמָא עַלְיִיכוּ וְאַנָּא יִבָּא
 סְבָא, קְאִימָנָא קְמִיִּכוּ, לְאִתְעָרָא מִלִּין אֵלִין, קְמוּ
 אִינוּן, כְּמָאן דְּאִתְעַר מִשִּׁנְתִּיה, וְאִשְׁתַּטְּחוּ קְמִיה, וְלָא
 הוּוּ יִבְלִין לְמִלְלָא. לְבַתָּר שַׁעֲתָא בְכוּ.

פְּתַח רַבִּי חֵיָּא וְאָמַר, (שיר השירים ח) שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֶם

לשון הקודש

וְעַבְד הַלְלוּ הוּא. חָרוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר,
 שְׁחֵרֵי יוֹבֵל נִקְרָא חָרוֹת, וְעוֹשֶׂה חָרוֹת
 לְכָל הָעוֹלָמוֹת.

לְכוּ, חֲבֵרִים, מִכָּאן וְהַלָּא תִנְדְּעוּ שְׁחֵרֵי
 הַצַּד הָרַע לָא שׁוֹלֵט עֲלֵיכֶם, וְאַנִּי יִבָּא
 סְבָא עוֹמֵד לְפָנֵיכֶם לְעוֹרֵר דְּבָרִים אֵלֶי.
 קְמוּ הֵם, כְּמוֹ שֶׁהַתְּעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ,
 וְהִשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו, וְלָא הֵיוּ יְכוּלִים לְדַבֵּר.
 אַחֵר כְּשָׁעָה הֵם בְּכוּ.

פְּתַח רַבִּי חֵיָּא וְאָמַר, שִׁימְנֵי כַחֲוֹתֶם

הַכְּתוּב וְאָמַר וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים
 וְגו'. אֵל תֹּאמַר שְׁלֹאֲחֵר שְׁהַעוֹלָם נִתְקַן
 וְנִזְכָּר שֵׁם מְלֵא הֵיוּ, אֵלָא בְּשָׁעָה שְׁנִתְקַן
 בְּשֵׁם אֱלֹהִים, טָרַם שְׁנִכְנֶסָה שַׁבָּת.

הַמָּה, מִה זֶה הַמָּה? הַפּוֹד מִה"ה הֵיוּ,
 מִשְׁנֵי צְדָדִים הֵיוּ – אַחַד כְּמַעֲשֵׂה, וְאַחַד
 מִחָרוֹת שֶׁל מַעֲלָה. רְשׁוּם לְמַעֲלָה לְשֹׁמֵר
 אֶת הַכֹּל. וְעַל זֶה הַמ"ה. וְהַמְכָּתֵב מִכְּתָב
 אֱלֹהִים הוּא – אִישׁ שְׁחָרָה עַל גְּבִי אִישׁ
 לְבָנָה. מִכְּתָב אֱלֹהִים הוּא, הִנְנו שְׁכַתוּב

עַל לִבְךָ בַּחֹתָם עַל זְרוּעֶךָ וְגו', שִׁימְנֵי בַּחֹתָם,
 בְּשַׁעֲתָא דְאֶתְדַבְּקָא בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל בְּבַעֲלָהּ, אֵיחֵי
 אֲמַרְתָּ שִׁימְנֵי בַּחֹתָם, אֲרַחָא דְחֹתָם, בֵּינוּ דְאֶתְדַבְּקָא
 בְּהַהוּא אֲתֵר דְאֶתְדַבְּקָא שָׁבִיב בֵּיהּ כָּל דְיִוְקְנֵיהּ, אַף
 עַל גַּב דְהַהוּא חֹתָם אֲזִיל הָכָא וְהָכָא, וְלֹא קִיַּמָּא
 תַּמְּן, וְהָא אֶתְעַבְר מֵנִיהּ, כָּל דְיִוְקְנֵיהּ שָׁבִיב תַּמְּן,
 וְתַמְּן קִיַּמָּא. אֲוֹף הָכִי אֲמַרְתָּ בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל, בֵּינוּ
 דְאֶתְדַבְּקָא בְּךָ, כָּל דְיִוְקְנֵי לִיחֵיו חָקִיב בְּךָ, דְאַף
 עַל גַּב דְאִיזִיל הָכָא אִו הָכָא, תִּשְׁכַּח דְיִוְקְנֵי חָקִיב
 בְּךָ, וְתִדְבַר לִי.

וּבַחֹתָם עַל זְרוּעֶךָ, בְּמָה דְבִתִּיב, (שיר השירים ב)
 שְׁמַאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי וּיְמִינוֹ תַחֲבַקְנֵי,
 אֲוֹף הָכִי, תִּהְיֵה דְיִוְקְנֵי חָקִיב תַּמְּן. וּבְכֵן אֵיחֵה בְּךָ
 מִתְדַבְּקָא לְעֵלְמִין, וְלֹא אֶתְנַשֵּׁי מִיַּנְךָ. כִּי עֵזָה כַּמְּוֵת
 אֶחָבָה, תְּקִיפָא כַּמְּוֵת אֶחָבָה, בְּתוֹקְפָא תְּקִיפָה,

לשון הקודש

כָּךְ אֲמַרְתָּ בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל, בֵּינוּ שְׁנַדְבַקְתִּי
 בְּךָ, כָּל דְיִוְקְנֵי יִהְיֶה חָקִיב בְּךָ, שְׂאֵף עַל
 גַּב שְׂאֵלְךָ לְכָאן וּלְכָאן, תִּמְצָא אֶת
 דְיִוְקְנֵי חָקִיב בְּךָ וְתִזְכֹּר אוֹתִי.

וּבַחֹתָם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שיר א)
 שְׁמַאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי וּיְמִינוֹ תַחֲבַקְנֵי,
 אַף כָּךְ יִהְיֶה דְיִוְקְנֵי חָקִיב שָׁם, וּבְכֵן
 אֵיחֵה דְבוֹקָה בְּךָ לְעוֹלָמִים וְאֵל אֶשְׁתַּכַּח

עַל לִבְךָ בַּחֹתָם עַל זְרוּעֶךָ וְגו'. שִׁימְנֵי
 כַּחֹתָם, בְּשַׁעֲתָא שְׁנַדְבַקָה בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל
 בְּבַעֲלָהּ, הִיא אֲמַרְתָּ שִׁימְנֵי כַּחֹתָם עַל
 לִבְךָ. דְרַךְ הַחֹתָם, בֵּינוּ שְׁנַדְבַק בְּאוֹתוֹ
 מְקוּם שְׁנַדְבַק, מִשְׁאִיר בּוֹ אֶת כָּל
 דְיִוְקְנֵי. אַף עַל גַּב שְׂאוֹתוֹ חֹתָם הוֹלֵךְ
 כָּאן וְכָאן וְלֹא עוֹמֵד שָׁם וְנִעְבֵּר מִמֶּנּוּ,
 כָּל דְיִוְקְנֵי מִשְׁאִיר שָׁם, וְשָׁם עוֹמֵד. אַף

בְּהֵיחֹדָי אֶתְרֵי דְשִׁרְיָא בֵּיה מוֹתָא. אֶהְבֵּה, הֵהוּא
אֶתְרֵי דְאֶקְרִי אֶהְבֵּת עוֹלָם.

קִשָּׁה בְּשִׂאוֹל קִנְיָה, אוֹף תְּבִי, דִּהָא אֵלִין
שְׂמִתָּן, מִהֵהוּא סְטָרָא אֵינּוּן. רְשָׁפִיָּה
רְשָׁפִי אֵשׁ, מָאן אֵינּוּן רְשָׁפִי אֵלִין. אֵינּוּן אֶבְנִין
וּמְרַגְלִין טְבָאן, דְּאֵתִילִידוּ מִהֵהוּא אֵשׁ. שְׁלֵהְבֵת
יְהִי. מִהֵהוּא שְׁלֵהוּבָא, דְּנִפְקָא מִעֲלָמָא עֲלָאָה,
וְאֵתֵאֲחֵרָא בְּכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל, לְמַהוּי כֹּלָא חַד
יְחוּדָא, וְאֵנּוּן, הָא אֶהְבֵּה וְרְשָׁפִין דְּשְׁלֵהוּבָא דְלִבָּא
אֶבְתְּרָד, יְהִי רַעוּא, דְּדִיוֹקְנָא דִּילָן, תְּהִיא חֲקוּקָה
בְּלִבָּד, בְּמָה דְּדִיוֹקְנָא דִּילָד חֲקוּק בְּלִבְנֵי. נֶשֶׁק
לוֹן, וּבְרִיד לוֹן וְאֵלוּ.

כִּד מָטוּ לְגַבֵּי דְרַבֵּי שְׂמַעוֹן, וְסָחוּ לֵיה פֶּל מַה
דְּאִירַע לוֹן, חֲדֵי וְתוֹוה, אָמַר, וּפְאִין אֶתוֹן

לשון הקודש

שְׁלֵהְבֵת שְׂיוּצָאָת מִן הָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן
וְנִאֲחִזָּה בְּכִנְסֵת יִשְׂרָאֵל, לְהִיּוֹת הַכֹּל
יְחוּד אֶחָד. וְאֵנּוּן, הָרִי אֶהְבֵּה וְרְשָׁפִי
שְׁלֵהְבֵת שֶׁל הַלֵּב אֶתְרִיד, יְהִי רַעוּן
שְׁהֲדִיּוֹקְנֵי שְׁלָנוּ יְהִיָּה חֲקוּק בְּלִבָּד כְּמוֹ
שְׁהֲדִיּוֹקְנֵי שְׁלָד חֲקוּק בְּלִבְנֵי. נֶשֶׁק אֹתָם
וּבְרִיד אֹתָם וְהִלְכוּ.

בְּשִׂחְזִיעוּ אֵל רַבֵּי שְׂמַעוֹן וְסִפְרוּ לוֹ כֹּל
מַה שְׁקָרָה לָהֶם, שְׂמַח וְתַמָּה וְאָמַר,

מִמֶּנּוּ. כִּי עָזָה כְּפֻמֹּת אֶהְבֵּה, חֲזָקָה כְּפֻמֹּת
אֶהְבֵּה, בְּחֻזַּק חֻזַּק, כְּמוֹ אוֹתוֹ מְקוּם
שְׂשׁוּרָה בּוֹ הַפֻּמֹת. אֶהְבֵּה – אוֹתוֹ מְקוּם
שְׂנַקְרָא אֶהְבֵּת עוֹלָם.

קִשָּׁה בְּשִׂאוֹל קִנְיָה – אֵף כִּד, שְׁהֲרִי
אֵלוֹ הַשְּׂמוּת הֵם מֵאוֹתוֹ צַד. רְשָׁפִיָּה
רְשָׁפִי אֵשׁ, מַה הֵם רְשָׁפִי אֵשׁ הַלְלוּ?
אוֹתָם אֶבְנִים וּמְרַגְלִיּוֹת מוֹבּוֹת שְׁנוּלְדוּ
מֵאוֹתָהּ אֵשׁ. שְׁלֵהְבֵת יְהִי, מֵאוֹתָהּ

דִּזְכִּיתוֹן לְכָל הָאֵי, וּמֵה הַיּוֹתוֹן בְּיַדִּי אֲרִיא עֲלָאָה,
 גִּיבָר תַּקִּיף, וְדָלָא הָוּוּ כַּמָּה גִיבָרִין לְגַבִּיּה בְּלוּם,
 וְלֹא יִדְעֶתוֹן לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לִיה מִיַּד. תּוּוּהֵנָּא, אִיךְ
 אֲשֶׁתְּזִבְתוֹן מִעוֹנָשָׁא דִילִיָּה, אֲלָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בָּעָא לְשׁוּבָא לְכוּן, קָרָא עֲלֵיָּהוּ, (משלי ד) וְאַרְחָ
 צְדִיקִים כְּאוֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד גְּבוּן הַיּוֹם. (משלי
 ד) בְּלִכְתָּךְ לֹא יֵצֵר צַעֲדֶךָ וְאִם תִּרְוִץ לֹא תִכְשַׁל.
 (ישעיהו ס) וְעַמְּךָ כָּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ גִּיבָר
 מִטְּעִי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר. (ע"כ מן רב ייבא סבא).

רעיא מהימנא

(ב) כִּי יִנְצוּ אֲנָשִׁים. אֵלֶיךָ, מִיִּכְאֵל וְס"מ. וְנִגְפּוּ אִשָּׁה
 הָרָה, דָּא כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. וְיִצְאוּ יִלְדֵיהָ, בְּגִלוּתָא.
 עָנוּשׁ יַעֲנֵשׁ, דָּא ס"מ, כַּאֲשֶׁר יִשִּׁית עָלָיו בַּעַל
 הָאִשָּׁה, דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

לשון הקודש

לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ גִּיבָר מִטְּעִי מַעֲשֵׂה יָדַי
 לְהִתְפָּאֵר. (עד כאן מן רב ייבא סבא).

רעיא מהימנא

כִּי יִנְצוּ אֲנָשִׁים - אֵלֶיךָ מִיִּכְאֵל וְס"מ.
 וְנִגְפּוּ אִשָּׁה הָרָה - זו כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל.
 וְיִצְאוּ יִלְדֵיהָ - בְּגִלוּת. עָנוּשׁ יַעֲנֵשׁ - זֶה
 ס"מ. כַּאֲשֶׁר יִשִּׁית עָלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה -
 זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אֲשֶׁרִיכֶם שְׂזִכִּיתֶם לְכָל זֶה. וּמֵה הַיּוֹתֶם
 עִם הָאֲרִיָּה הַעֲלִיּוֹן גְּבוּר חֹק, שְׂכַמָּה
 גְּבוּרִים לֹא הָיוּ אֵלָיו בְּלוּם, וְלֹא יִדְעֶתֶם
 לְהוֹדֵעַ לוֹ מִיַּד, תַּמְהֵתִי אִיךְ נִצַּלְתֶּם
 מִעָנוּשׁ, אֲלָא שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה
 לְהַצִּילְכֶם. קָרָא עֲלֵיכֶם, וְאַרְחָ צְדִיקִים
 כְּאוֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד גְּבוּן הַיּוֹם.
 בְּלִכְתָּךְ לֹא יֵצֵר צַעֲדֶךָ וְאִם תִּרְוִץ לֹא
 תִכְשַׁל. (ישעיהו ס) וְעַמְּךָ כָּלָם צְדִיקִים

פְּקוּדָא (מא) **בְּתַר דָּא, לְהָשִׁיב אֲבָדָה. וְאַבְתְּרִיה**
לְהָשִׁיב הַגּוּל. אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא,
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵתִיד לְאַהֲדָרָא לָךְ, אֲבָדָה
דְּאַבְדַּת פְּגִין עֶרְב רַב, וְדָא כְּלָה דִּילָךְ, דְּבוֹמְנָא
דְּעֶבְדוּ עֶרְב רַב יַת עֵגְלָא, נִפְקַת כְּלָה דִּילָךְ, הָדָא
הוּא דְכַתִּיב, (שמות לב) וַיִּשְׁלַח מִיַּדוֹ אֶת הַלְּחָת.

וְאַתְמַר בְּךָ יְלֵךְ יַרְד, הָתָם קָא רְמִיז נְחִיתוּ דִּילָךְ,
בְּגִלוּתָא רְבִיעָאָה, לָךְ: (דף ק"ד ע"ב) בְּגוּן (בראשית
יב) לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וְגו'. **הָכָא ש, (איוב לג) הֵן כָּל אֱלֹה**
יַפְעַל אֵל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר. הָכָא קָא רְמִיז
לָךְ, לָךְ תִּלְת זְמַנִּין (בְּגִלְגוּלָא) בְּגִלוּתָא. רְבִיעָאָה יַרְד,
בְּגוּן בַּת יַחֲדָה, כְּלָה דִּילָךְ, דְּנִפְלָה. הָדָא הוּא
דְכַתִּיב, (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם. וּמִיַּד דְּאַנְתְּ
נְחִית בְּגִינְיָה, תִּקוּם עֲלֶיךָ וְהָאִי (איחו השבת אבדה, וְהָאִי

לשון הקודש

שְׁלַח לְגִלוּת הַרְבִּיעִית. לָךְ - כְּמוֹ (בראשית
 יב) לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וְגו'. כָּאן ש, (איוב לב) הֵן
 כָּל אֱלֹה יַפְעַל אֵל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם
 גָּבַר. כָּאן רִמְזוּ לָךְ לָךְ שְׁלֹשׁ פְּעַמִּים
 (בְּגִלְגוּל) בְּגִלוּת. בְּרִבְעִית יַרְד, בְּשִׁבִיל בַּת
 יַחֲדָה, הַכְּלָה שְׁלַח שְׁנִפְלָה. זְהוּ שְׁכַתוּב
 (עמוס ה) נִפְלָה לֹא תוֹסִיף קוּם. וּמִיַּד
 שְׁאִתָּה יוֹרֵד בְּשִׁבִילָה, תִּקוּם עֲלֶיךָ, וְזוּ

מְנֻחָה (מא) אַחַר זו - לְהָשִׁיב אֲבָדָה,
 וְאַחֲרֵיו - לְהָשִׁיב הַגּוּל. אָמַר מְנֻחָה
 הַקְּדוּשָׁה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֵתִיד לְהַחְזִיר
 לָךְ אֶת הָאֲבָדוֹת שְׁאֲבָדְתָּ מִשׁוּם הָעֶרְב
 רַב, וְזוּ הַכְּלָה שְׁלַח, שְׁבֻזְמֵן שְׁעִשׂוּ הָעֶרְב
 רַב אֶת הָעֵגֶל, יִצְאָה הַכְּלָה שְׁלַח. זְהוּ
 שְׁכַתוּב (שמות לב) וַיִּשְׁלַח מִיַּדוֹ אֶת הַלְּחָת.
 וְנֵאמַר בְּךָ לָךְ יַרְד. שֵׁם גְּרַמְזָה יַרְדָּה

אורייתא דאתגליא על ידך האי) איתו השבת אברה דילך,
 דלאו למננא אתגליא לך אורייתא, יתיר מפל
 ישראל, ואסתלקת לגבך, כמיא דבאר דאסתלקו
 לגבך, ולא לאבהו, ולא לבר נש, דהא באר מפרת
 אדוניה. ואורייתא דא, אתמר עליה, (במדבר כא) ומשם
 בארה היא הבאר וגו'. הבאר היא מליא, ולא
 נפקון מימיו לבר. ואיתו באר מיא דאורייתא,
 דאפיק כל מיין, וכל מיין דעלמא עאלין ביה, ולא
 נפקין מימיו לבר.

ואיתו באר דאפילו כל בני עלמא שאבין מניה
 מיא, ואפילו כל ענני עלמא, לא חסרין
 מניה, אפילו כחוט השערה. בגין דבאר דא, לית
 ליה סוף, יתיר עמוק הוא מדאורייתא, דאתמר בה
 (איוב יא) ורחבה מני ים. ובכד דיליה, מאן דשאבי

לשון הקודש

שמוציאה כל המים, וכל המים של
 העולם נכנסים בה, ולא יוצאים מימיה
 החוצה.

והיא הבאר שאפלו כל בני העולם
 שואבים ממנה מים ואפלו כל ענני
 העולם, לא חסרים ממנה אפלו כחוט
 השערה. משום שבאר זו אין לה סוף.
 יותר עמקה היא מן התורה שנאמר בה
 (איוב יא) ורחבה מני ים. ובכד של מי

זו השבת אברה, זו התורה שהתגלתה על ידך, זו היא
 השבת האברה שלך. שלא להגם
 נגלתה לך תורה יותר מפל ישראל
 ועלתה אליך כמו מי הבאר שעלו אליך,
 ולא לאבות ולא לאיש, שהרי הבאר
 מפירה את אדוניה. ועל התורה הזו
 נאמר (במדבר כא) ומשם בארה היא הבאר
 וגו'. הבאר היא מלאה, ולא יוצאים
 מימיה החוצה, והיא באר מי התורה

מַנִּיחַ מַיָּא, אִיהוּ בַלַּע (ס"א כל מימין וכל חכמתין) כָּל
חֲכַמְתִּין דְּעֵלְמָא, כָּל שְׁכֵן בְּאֵר עֲצָמוּ.

וְכֵן עֲתִיד קֳדָשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְאַתְדָּרָא לָךְ גִּזְלָא
דִּילָךְ, דְּאִיהוּ מִטָּה, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (שמואל ב כג)
וַיִּגְזֹל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמְּצָרִי, דְּעָלָךְ אֲתַמַּר אִישׁ
מְצָרִי. וּבְגִלּוֹתָא דִּילָךְ וּבְגִלְגוּלָא דִּילָךְ, יַפְרִישׁ לָךְ
עָרִי מְקַלְט, לְשׁוּבָא, מִכַּפָּה דְּרַדְפִּין אֲבַתְרָךְ, דִּלִּית
לְהוֹן סוּף.

וְהֵאֵי אִיהוּ פְּקוּדָא, (מב) (חדא) לְהַפְרִישׁ עָרִי מְקַלְט,
לְמֵאן דְּקַטַּל, בְּגִין תְּהוּא מְצָרִי דְּקַטַּלַּת
בְּמְצָרִים, דְּתַפְּן הָוָה נָחַשׁ הַקְּדָמוֹנִי וְכָל מִשְׁרִייתֵיהּ,
דְּתוּוּ סְחָרִין לֵיהּ, וְקַטַּלַּת לֵיהּ בְּלֵא זְמַנִּיהּ, וְלֵא
דְּחִלְתָּ מִרֹדְפִין דִּילֵיהּ, דְּבַכְּמָה אֲתָרִין רַדְפוּ
אֲבַתְרָךְ, פְּמָה נָשִׁין בְּנַעֲרוֹתָךְ, דְּאֵינוּן נַעֲמָה אֲגַרְתָּ

לשון הקודש

עָרִי מְקַלְט לְהַנְצִיל מִכַּפָּה שְׂרוּדְפִים
אֲחֲרִידָּהּ שְׂאִין לְהֵם סוּף.
וְזוּחֵי מַצּוּהָ (מב) (אחת) לְהַפְרִישׁ עָרִי
מְקַלְט לְמֵי שְׁהַרְגַּ, מִשּׁוּם אוֹתוּ הַמְּצָרִי
שְׁהַרְגַּת בְּמְצָרִים, שְׁשֵׁם הָיָה נָחַשׁ
הַקְּדָמוֹנִי וְכָל מַחְנֹת שְׁהִיוּ מְקִיפִים
אוֹתוּ, וְהַרְגַּת אוֹתוּ בְּלֵי זְמַנּוּ, וְלֵא פְּחַדְתָּ
מִהַרְוֹדְפִים שְׁלוּ, שְׁבַכְמָה מְקוֹמוֹת רַדְפוּ

שְׂשׂוּאָב מִמְּנָה מִים, הוּא בּוֹלַע (כל מימות
וכל חכמות) אֶת כָּל חֲכַמּוֹת הָעוֹלָם. כָּל שְׁכֵן
הַבְּאֵר עֲצָמָה.

וְכֵן עֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחְזִיר לָךְ
אֶת הַגִּזְלָא שְׁלָךְ, שְׁהוּא הַמִּטָּה, שְׁנַאֲמַר
בוּ (שמואל-ב כג) וַיִּגְזֹל אֶת הַחֲנִית מִיַּד
הַמְּצָרִי, שְׁעָלָךְ נַאֲמַר אִישׁ מְצָרִי.
וּבְגִלּוֹת שְׁלָךְ וּבְגִלְגוּל שְׁלָךְ יַפְרִישׁ לָךְ

לילי"ת אונקמא. וקודשא בריך הוא יהיב לך ערי
מקלט, לאשתונבא מנהון, ואינון שערי תשובה.

בגין דאת בן יה, ברא דאבא ודאמא. בתר
דהדרת בה"א בתיובתא, אסתלקת בפניה,
יה"ו, אילנא דתיי, ובגינה את זכי לאת ה',
בגין דאעילת גרמך אבתרהא, בתיובתא
לאהדרא לה למרך, ולסלקא לה מגלותא, ולא
לקבלא את אגרא.

וקודשא בריך הוא, שני שמייה בך, ובגין
דמחשבה דילך הות לעלת העלות,
שני בך מחשבתיה, דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א.
ועלת העלות, איהו מיחד אלין אתון בך,
לאשתמודעא ליה באלין אתון.

לשון הקודש

לרבונד ולהעלותה מהגלות, ולא שתקבל
אתה שְׂכָר.

והקדוש ברונד הוא שם שמו בך,
ומשום שמחשבתך היתה לעלת העלות,
שם בך מחשבתו, שהיא יו"ד ה"א וא"ו
ה"א. ועלת העלות הוא מיחד את
האותיות הללו בך כדי להפיר אותן
באותיות הללו.

אחריך במה נשים בנערותך, שהן
נעמ"ה אגרות לילי"ת שחרה. והקדוש
ברונד הוא נתן לך ערי מקלט להנצל
מהן, והם שערי תשובה.

משום שאתה בן יה, בן של אבא
ואמא. אחר שחזרת בה"א בתשובה,
עלית לביתה, יה"ו, עין החיים, ובגללה
זכית לאות ה', משום שהכנסת את
עצמך אחריה בתשובה להחזירה